Sosiaali- ja terveysvaliokunnan etäkuuleminen 11.2.2022

HE 231/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi.

Mervi Flinkman

Työvoimapoliittinen asiantuntija, Tehy ry

- Vanhuspalvelulain mukaan hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti iäkkään henkilön kotona – edellyttää riittävät henkilöstöresurssit.
- Kotihoidon arvioitu lisähenkilöstötarve on **2 900** sote-koulutettua ammattihenkilöä tämän vuoden aikana (THL 4/2022).
- Yöaikaisen kotihoidon laajentaminen HE mukaisesti edellyttää **654** lähihoitajan lisärekrytointia 1.1.2023 mennessä.
- Iäkkäiden palvelujen nykyhenkilöstöstä eläköityy arvion mukaan lähes **15 000** lähi- ja sairaanhoitajaa vuoteen 2030 mennessä.
- Vanhuspalvelulain toisen vaiheen uudistamistyöhön suunnattu lisärahoitus (**44,8** miljoonaa euroa) ei riitä kotihoidon henkilöstöresurssien ja työolosuhteiden korjaamiseen.
- Kehysriihessä kotihoidon henkilöstövajeen korjaamiseen ja työolosuhteiden parantamiseen on suunnattava riittävä lisärahoitus tuleville vuosille.
- Suomen hallituksen on sitouduttava erilliseen pelastusohjelmaan, jolla hoitoalan veto- ja pitovoima turvataan.

- Lähihoitajien ja sairaanhoitajien lisäksi kotihoitoon on rekrytoitava lisää lähiesihenkilöitä ja hoitotyön kliinisiä asiantuntijoita.
- Fysio- ja toimintaterapeuttien määrää on lisättävä.
- Toimistoapulaisia ja muuta avustavaa henkilöstöä rekrytoitava tehtäviin, joissa ei vaadita sote-henkilöstön osaamista.
- Urakehitysmahdollisuudet ja osaamisen kehittäminen täydennys- ja lisäkoulutuksella lisäävät kotihoidon veto- ja pitovoimaa.
- Ikäihmisten oikeus kuntoutukseen tulee taata lainsäädännöllä. Sosiaalihuoltolain 19 §:än kotihoidon kuvaukseen tulee lisätä säädös kotikuntoutuksesta.
- Tehy kannattaa sitä, että sosiaalihuoltolaissa säädetään turva-auttamispalvelusta. Turva-avun antajan on aina oltava sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö.
- Koulutustasoa ei voida laskea kotihoidossa. Hoiva-avustajien käyttöä ei voi lisätä kotihoidossa, jossa työ vaatii itsenäistä päätöksentekoa ja hyvää ammatillista osaamista (ml. lääkehoidon toteutus).

- Kotihoidon päätöksissä olevia tuntimääriä tulee voida jatkossa ajantasaisesti vertailla asiakastyöhön käytettävissä olevien tai käytettyjen työtuntien määrään > THL:n informaatio-ohjausta tarvitaan tietojärjestelmien kehittämistyössä.
- Viranomaisvalvontaan on lisättävä riittävät resurssit, jotta lainsäädäntöön esitettyjen muutosten toteutumista pystytään valvomaan ja epäkohtiin puuttumaan nykyistä nopeammin.
- Toimintayksiköiden tulisi ilmoittaa aluehallintovirastoille, mikäli henkilöstövajausta ei saada korjattua toimintayksikön päivittämisjohtamisen keinoin (Sosiaalihuoltolaki 49 b § lisäysehdotus).